

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1938.

Första kammaren.

Nr 7.

Onsdagen den 26 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Herr statsrådet *Forslund* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 45, med anhållan om riksdagens yttrande angående vissa av den internationella arbetsorganisationens konferens år 1937 vid dess tjugotredje sammanträde fattade beslut;

nr 50, angående anslag till statens farmaceutiska laboratorium för budgetåret 1938/1939;

nr 51, med förslag till kungörelse om ändrad lydelse av 15 § kungörelsen den 15 juni 1934 (nr 306) angående handel med farmaceutiska specialiteter;

nr 52, angående avlöningsförmåner för personal vid Varberg—Åtrans järnväg, som vid järnvägens införlivande med statens järnvägar övergår i nämnda järnvägars tjänst;

nr 53, angående upplåtande till svenska järnvägsmännens vilohemsförening u. p. a. av tre statens järnvägar tillhöriga barackbyggnader m. m.;

nr 54, angående försvarsberedskap vid statens järnvägar;

nr 55, angående överflyttande av medel från jämtländska renbetesfjällens skogsfond till Norrbottens lappfond;

nr 56, angående inrättande av flygteknisk försöksanstalt;

nr 57, angående försäljning av kronan tillhöriga andelar i Skogsforsen och Bellforsen i Åtran m. m.; samt

nr 58, angående bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar.

Herr talmannen yttrade, att han efter samråd med andra kammarens talman finge föreslå, det första kammaren ville besluta att vid sammanträde onsdagen den 2 nästinstundande februari företaga val av valmän och suppleanter för utseende av revisorer och revisorssuppleanter för granskning av riksbankens avdelningskontors i orterna räkenskaper och förvaltning.

Detta förslag antogs.

Upplästes två till kammaren inkomna ansökningar, vilka jämte därvid följande läkarintyg voro så lydande:

Till riksdagens första kammare.

Under återropande av bilagda läkarintyg får jag härmed anhålla om ledighet från deltagande i riksdagsarbetet under tiden 24 januari—7 februari 1938.

Kramfors den 23 januari 1938.

Enar Berglund.

Att överläraren herr *Enar Berglund*, Kramfors, på grund av luftrörskatarr med feber är förhindrad deltaga i riksdagsarbetet från och med den 24 januari till och med den 7 februari 1938, intygas.

Kramfors den 23 januari 1938.

Helge Bark,
leg. läkare.

Till riksdagens första kammare.

Åberopande bilagda läkarintyg får jag anhålla om ledighet från riksdags-
göromålen till den 6 instundande februari.

Stockholms läns centrallasarett vid Stocksund den 22 januari 1938.

G. W. Källman.

Att riksdagsman *G. W. Källman*, som vårdas härstädes sedan den 22 jan.
1938, under denna tid varit till arbete oförmögen på grund av blindtarms-
inflammation och fortfarande är till arbete oförmögen minst t. o. m. den 6
februari 1938 intygas härmed.

Stockholms läns centrallasarett, Stocksund den 24 januari 1938.

B. Bager,
i. i.

De begärda ledigheterna beviljades.

Företogs val av åtta ledamöter i kammarens första tillfälliga utskott, till
vars behandling hänvisats de inom kammaren väckta motionerna nr 8, 18, 38,
39, 72, 123 och 124. Därvid avlämnades 73 godkända valsedlar, alla med
partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande
de personer i denna ordning:

herr Johanson, Karl August,
» Bodin, Karl,
» Härdin,
» Wistrand,
» Andersson, Per,
» Andersson, Nils,
» Larsson, Johan,
» Danielsson.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Anställdes val av åtta ledamöter i kammarens andra tillfälliga utskott, till
vars behandling hänvisats de inom kammaren väckta motionerna nr 7, 40, 41,
125, 126 och 127. Därvid avlämnades 61 godkända valsedlar, alla med parti-
beteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande
personer i denna ordning:

herr Heüman,
» Nordborg,
» Andersson, Anders,
» Swartling,
» Holstenson,
» Sundvik,
» Karlsson, Gottfrid,
» Magnusson, Theodor.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Företogs val av sex suppleanter i kammarens första tillfälliga utskott. Därvid avlämnades 49 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Ericsson, Herman,
» Hagström,
» Leander,
» Sylwan, Eilif,
» Svensson, Anton,
» Andersson, Elon.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Anställdes val av sex suppleanter i kammarens andra tillfälliga utskott. Därvid avlämnades 50 godkända valsedlar, alla med partibeteckning »Den gemensamma listan» och alla utom en upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Andersson, Karl,
» Björkman, Gustaf,
» Olsson, Karl Johan,
» von Horn,
» Jacobsson,
» Albertsson.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Föredrogos och hänvisades till konstitutionsutskottet nedannämnda motioner:

nr 128, av herr *Domö* m. fl., om införande i grundlag av vissa av det nuvarande samhällets fundamentala principer;

nr 129, av herr *von Heland*, om utredning angående minskning av antalet ledamöter i riksdagens kamrar:

nr 130, av herr *Myrdal* m. fl., om rätt för vetenskapsmän i de andra nordiska länderna att söka lärarbefattningar vid svenska universitet och högskolor m. m.; samt

nr 131, av herr *Myrdal* m. fl., om rätt för medborgare i de andra nordiska länderna att söka högre tekniska befattningar i Sverige m. m.

Föredrogos och hänvisades till kammarens första tillfälliga utskott nedannämnda motioner:

nr 132, av herr *Myrdal* m. fl., om ett livligare samarbete i vetenskaplig undervisning och forskning mellan olika universitet och högskolor i Norden; samt

nr 133, av herr *Myrdal* m. fl., angående utredning och förslag i fråga om en friare omflyttning inom Norden.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet nedannämnda motioner:

nr 134, av herr *Bergman* m. fl., angående bibehållande av statsverkets fond av rusdrycksmedel;

nr 135, av herr *Domö* m. fl., om vissa anslag till försvarsväsendet m. m.;

nr 136, av herr *Holmström*, angående fodermarskens vid krigsskolan placering i lönegrad;

- nr 137, av herr *Mannerskantz* m. fl., om anslag till anordnande av ett flygfält å Roma kungsgård m. m.;
- nr 138, av herr *Carlström* m. fl., om ökat anslag till förbättrad sjukvård inom rikets ödemarksområden;
- nr 139, av herrar *Myrdal* och *Sandén*, om beredande av förbättrade förut-sättningar för hälsovårdsfrågors behandling inom socialdepartementet och medicinalstyrelsen m. m.;
- nr 140, av herr *Larsson, Johan*, om inrättande av en lånefond för anordnan-de av vatten- och avloppsledningar i fastigheter på landsbygden;
- nr 141, av herr *Holstenson* m. fl., om åvägabringande av förslag rörande bidrag till byggande och underhåll av enskilda utfartsvägar;
- nr 142, av herr *Ewerlöf* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till ändrade grunder för statsbidragstilldelningen till städernas väg- och gatu-hållning;
- nr 143, av herr *Nordenson*, om inrättande av två nya tullkontrollörstjän-ster;
- nr 144, av herr *Björkman, Gustaf Adolf*, m. fl., om ökat anslag till ome-delbara iståndsättningsåtgärder å vissa byggnadsminnesmärken;
- nr 145, av herr *Larsson, Sam*, m. fl., om allmän översyn av vårt folkunder-visningsväsen;
- nr 146, av herr *Rahmn*, om förhöjda arvoden till bibliotekarier och expe-ditionsbiträden vid högre lärarinneseminariet m. fl. läroanstalter;
- nr 147, av herr *Bergman* och herr *Björkman, Gustaf Adolf*, angående åter-upptagande av anslaget till resestipendier för lärare vid de allmänna lärover-ken;
- nr 148, av herr *Bäcklund* m. fl., om ökat anslag till musikundervisningen vid de allmänna läroverken;
- nr 149, av herrar *Bergström* och *Nordenson*, om anslag till beredande av ökat antal friplatser m. m. för mindre bemedlade elever vid handelsgymna-sier;
- nr 150, av herr *Larsson, Johan*, om införande av obligatorisk slöjdunder-visning för gossar i folkskolor samt utökad och obligatorisk sömnadsundervis-ning för flickor i fortsättningsskolan;
- nr 151, av herr *Myrdal*, om ökat anslag till kurser i sexualundervisning för lärare;
- nr 152, av herrar *Lindström* och *Wagnsson*, om ordnande genom statens medverkan av den skolhygieniska verksamheten i landet;
- nr 153, av herr *Bergman* m. fl., angående höjning av anslaget till Svenska läkarnes nykterhetsförening;
- nr 154, av herr *Bäcklund*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående penninglotteriväsendet; samt
- nr 155, av herr *Björck, John*, om vissa anslag till statens hantverksinstitut.

Föredrogos och hänvisades till bevillningsutskottet nedannämnda motioner:

- nr 156, av herr *Holmström*, om tullfrihet för varor, avsedda för läkemedels-tillverkning m. m.;
- nr 157, av herr *Ohlin*, om sänkning av tullen å vissa inom byggnadsindu-strien använda varor;
- nr 158, av herr *Sandström* m. fl., om viss ändring i § 58 kommunalskatte-lagen; samt
- nr 159, av herr *Bergman* m. fl., om åtgärder mot hemtillverkning av al-koholhaltigt vin.
-

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet den av herrar *Lindström* och *Mannerskantz* väckta motionen, nr 160, om förhöjd pension åt reservstatspersonal, som avgått ur tjänst före den 1 juli 1936.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet nedannämnda motioner:

nr 161, av herr *Bäcklund* m. fl., om provisoriskt pensionstillägg åt alla pensionerade statstjänstemän;

nr 162, av herr *Gärde*, om höjning av pensionsunderlaget för distrikts-
genjören C. J. Insulander;

nr 163, av herr *Rahmn* m. fl., om årligt understöd åt fru Beda Hallberg;

nr 164, av herr *Sandegård*, om årligt understöd åt förre soldaten J. A. Krok;

nr 165, av herr *Björck*, *John*, om understöd från Vadstena krigsmanshuskassa åt förre soldaten F. O. Lans; samt

nr 166, av herr *Bäcklund*, om viss ändring av övergångsbestämmelse till reglementet angående tjänstepension för arbetare vid riksbankens sedeltryckeri och pappersbruk.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott nedannämnda motioner:

nr 167, av herr *Reuterskiöld*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om förfoganderätt för luftskyddets behov;

nr 168, av herr *Ewerlöf* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag med vissa bestämmelser om doms avkunnande vid rådhusrätt;

nr 169, av herrar *Myrdal* och *Gärde*, om viss ändring i lagen innefattande bestämmelser angående kvinnas behörighet att innehava statstjänst och annat allmänt uppdrag;

nr 170, av herrar *Lindström* och *Myrdal*, angående beredande av ökad trygghet för hustru och barn mot misshandel i hemmet;

nr 171, av herr *Bäcklund* m. fl., om utredning rörande legalisering i större utsträckning av varaktiga förbindelser av äktenskaplig natur;

nr 172, av herr *Nilsson*, *Theodor*, m. fl., om förbud för make att utan andra makens samtycke ingå vissa borgensförbindelser m. m.;

nr 173, av herr *Velander*, om ändrade bestämmelser rörande försäljning av samfällid fastighet;

nr 174, av herr *Ekman* m. fl., om rätt för konstsalonger att hålla öppet å sön- och helgdagar m. m.;

nr 175, av herr *Bergman*, angående behandlingen av politiska flyktingar i vårt land;

nr 176, av herr *Löfvander* och herr *Andersson*, *Alfred*, om viss ändring i motorfordonsförordningen;

nr 177, av herr *Bergman* m. fl., angående utredning om skärpta och mera preciserade bestämmelser angående avhållsamhet från alkohol i samband med motortrafik;

nr 178, av herr *Domö* m. fl., om utredning rörande revidering av lantarbets-tidslagen;

nr 179, av herr *Domö* m. fl., om åtgärder till förhindrande av allmänfarliga arbetsinställelser;

nr 180, av herr *Domö* m. fl., om skyndsamt fullföljande av utredningen rörande frågan om lagstiftning angående arbetsavtal; samt

nr 181, av herrar *Bäcklund* och *Bergström*, angående viss ändring i gällande ordning för behandling av ärenden om folkpension.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet den av herr *Nilsson, Theodor* m. fl. väckta motionen, nr 182, om vissa åtgärder till underlättande av svenska fiskares fiske vid Island.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet den av herr *Pettersson, Anton*, väckta motionen, nr 183, angående underhållet av enklare vägförbindelser i fjäll- och skogsbygderna i Västerbottens län.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet nedannämnda motioner:

- nr 184, av herr *Andersson, Emil*, m. fl., om ökat anslag till säkerhetsanordningar till ledning för fiskefartyg;
- nr 185, av herr *Andersson, Emil*, m. fl., om ändrad fördelning av anslaget till vissa tillfälliga skogsvårdsåtgärder å enskildas skogar i Göteborgs och Bohus län;
- nr 186, av herrar *Domö* och *Mannerskantz*, om ökat anslag till avlöning av täckdikningsförmän;
- nr 187, av herr *Pettersson, Anton*, angående fördelningen av statens skogsutdikningsanslag m. m.;
- nr 188, av herr *Jonsson*, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning angående statens avdikningsanslag;
- nr 189, av herr *Sköldén* m. fl., om ändrade villkor för återbetalning av s. k. ackordslån;
- nr 190, av herr *Jacobsson* m. fl., om sänkning av räntan å egnahemslån för jordbrukslägenheter;
- nr 191, av herr *Egnell* m. fl., om sänkning av räntan å lån ur täckdiknings- och gödselvärdslånefonderna;
- nr 192, av herr *Pettersson, Anton*, angående fortsatt uppskov för vissa kronotorpare m. fl. med erläggande av förhöjd arrendavgift;
- nr 193, av herr *Domö* m. fl., om åtgärder till förbättrande av jordbruket i Norrland;
- nr 194, av herr *Domö* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning angående statens avdikningsanslag;
- nr 195, av herr *Domö* m. fl., om anslag till bidrag till inköp av konstgödsel i Norrland;
- nr 196, av herr *Domö* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning angående statens skogsodlingsanslag;
- nr 197, av herr *Domö* m. fl., om viss ändring i villkoren för bidrag ur statens skogsutdikningsanslag;
- nr 198, av herr *Domö* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till bidrag till ladugårdsförbättringar;
- nr 199, av herr *Domö* m. fl., om anslag till främjande av trädgårdsodlingen i Norrland;
- nr 200, av herr *Domö* m. fl., om anslag till bidrag till lokala gödslings-, sort- och ogräsförsök i Norrland;
- nr 201, av herr *Domö* m. fl., om anslag till studieresor för jordbrukare från Norrland;
- nr 202, av herr *Domö* m. fl., om anslag till byggande av enklare utfartsvägar för isolerade gårdar i Norrland; samt
- nr 203, av herr *Domö* m. fl., om åtgärder för elektrifiering av avlägset belägna, glest befolkade bygder i Norrland.

Föredrogs och hänvisades till kammarens första tillfälliga utskott nedannämnda motioner:

nr 204, av herr *Sandegård* m. fl., angående alternativa ritual för kyrkans gudstjänster och kyrkliga handlingar m. m.; och

nr 205, av herr *Björck, John*, m. fl., om en allsidig utredning rörande det offentliga nöjeslivet m. m.

Föredrogs och hänvisades till kammarens andra tillfälliga utskott den av herrar *Rahmn* och *Norman* väckta motionen, nr 206, om åtgärder för beredande av ökad trygghet åt ensamt boende lärarinnor.

Föredrogs och hänvisades till kammarens första tillfälliga utskott den av herrar *Ohlin* och *Myrdal* väckta motionen, nr 207, om ändrad organisation av de socialvetenskapliga studierna vid universiteten.

Föredrogs och hänvisades till kammarens andra tillfälliga utskott nedannämnda motioner:

nr 208, av herr *von Heland*, om förbättrande av landsbygdens villkor i fråga om post och telefon;

nr 209, av herr *Bjurström* m. fl., om utredning rörande avskaffande av drickspenningsystemet vid hotell och restauranger; samt

nr 210, av herrar *Bergström* och *Myrdal*, angående en centraliserad upplysningsverksamhet till tjänst för ungdomens yrkesvägledning.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott herr *Anderbergs* motion, nr 211, om utredning rörande polisväsendets förstatligande.

Föredrogs och hänvisades till kammarens andra tillfälliga utskott herr *Ohlins* motion, nr 212, om utredning rörande reglering av arbetstiden m. m. för ungdom i åldern 14—18 år.

Föredrogs och hänvisades till utrikesutskottet nedannämnda av herr *Lindhagen* väckta motioner:

nr 213, om nordisk samverkan för bildandet av ett Nordens fredsförbund; och

nr 214, om granskning av kraven på ett Nordens försvarsförbund.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet herr *Lindhagens* motion, nr 215, om frihandel mellan Nordens stater.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott herr *Lindhagens* motion, nr 216, om svensk och nordisk hyreslagstiftning.

Föredrogs och hänvisades till utrikesutskottet nedannämnda av herr *Lindhagen* väckta motioner:

nr 217, om nordiskt samförstånd till omgärdande av Nordens neutralitetsvilja; samt

nr 218, om nordiskt initiativ till mellanfolklig lösning av judarnas problem.

Föredrogs och hänvisades till konstitutionsutskottet herr *Lindhagens* motion, nr 219, om viss ändring av § 37 mom. 1 riksdagsordningen.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet nedannämnda av herr *Lindhagen* väckta motioner:

nr 220, om revision av fredsanslagets rubricering, disponerande och belopp; samt

nr 221, om vissa erinringar i anledning av äskade anslag till försvaret.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott herr *Lindhagens* motion, nr 222, om lagstiftning m. m. för tillrättaläggande av missförhållandena i följd av samverkan mellan psykiatri och rättskipning.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet herr *Lindhagens* motion, nr 223, om förhöjt anslag åt svenska skyddsförbundet till hjälp åt frigivna fångar m. m.

Föredrogs ånyo statsutskottets utlåtanden:

nr 11, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förvärv av vattenrätt i Nämforsen och Lillängesforsen;

nr 12, i anledning av Kungl. Maj:ts i proposition med förslag till tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1937/38 gjorda framställning om anslag till utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.; samt

nr 13, i anledning av Kungl. Maj:ts i proposition med förslag till tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1937/38 gjorda framställning om anslag till restaurering av Gustaf III:s paviljong i Haga.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

Herr statsrådet *Forslund* avlämnade Kungl. Maj:ts proposition nr 49, angående rätt för statsmeteorologen T. H. P. Bergeron att för placering i löneklass tillgodoräkna sig viss tjänstgöring.

Föredrogs och bordlades på begäran Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 45 och 49—58.

Upplästes följande till kammaren inkomna ansökning:

Till riksdagens första kammare.

För fullgörande av mig av Kungl. Maj:t meddelat uppdrag att närvara vid sammanträde med styrelsen för internationella arbetsbyrån i Genève den 31 januari—5 februari d. å. får jag härmed anhålla om ledighet från riksdagsgöromålen under tiden 31 januari t. o. m. 7 februari 1938.

Stockholm den 26 januari 1938.

Wilhelm Björck.

Den begärda ledigheten beviljades.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades vidare herrar *Branting* och *Sandegård*, båda för tiden den 29 innevarande månad—den 9 nästkommande februari.

Anmäldes och bordlades statsutskottets utlåtanden:

nr 14, angående utgifterna för kapitalökning å tilläggsstaten för budgetåret 1937/38 i avseende å postverket, telegrafverket och statens vattenfallsverk; samt

nr 15, i anledning av Kungl. Maj:ts i proposition med förslag till tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1937/38 gjorda framställningar om anslag till tillbyggnad till landsstatshuset i Falun och vissa byggnadsarbeten vid länsresidenset i Umeå.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 11.52 f. m.

In fidem
G. H. Berggren.